

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

ПАРТИЯ ХУРАЛЫ

Коммунисттерниң амдыралында партия хуралдарының ужу-дузаны каячар-даа аажок улау. Ол болза партия эге организацианың дээди органы, коммунисттерниң кижиздериңиң школазы. СЭКП-ниң политика, ажил-агы, культу-ра, кижиздиге талазы-биле үндүргөн шийтирлерин чедик-кинниң шийтирлеринге ол биче эвес рольдуң.

Республиканың партия организациаларының хой нуруузу СЭКП-ниң Уставының негелдеринге дүүштүр партия хура-дары эртирип, орта кылды илестерип баш ууар беле-кеп, хамаарышкан коллективте ажил-иштиң байдалын тү-гүтүлүккө эзу-биле анализтеп көрүп келген, ынчангаш са-нал бээрине коммунисттер илестейлгир кижип турар, хүлээп алган доктаалдарында моон соңгаар чорудар хемчеглерин, ону харыялаар кижилерин, күтүсдериниң хуурааларын то-даргай айтырып чурумчутка.

СЭКП-ниң XXVII съездинин, партия ТК-ның июль (1986 ч.) Пленумунуң шийтирлеринде, документаларында партия хуралдарына чуталаажыр, шийтирлээр ужурау-тугула айтырылган кирген. Ол дээрже чурттуң социал-эконо-миктиң өгүздүлгөсүн дүргөлдөргө, улус ажил-агының бүтү адырларына эде тургустууларын, күш-ажылдың, кү-рүсөниң, партияның сагыла-чурумун бижылаарының, ки-жи факторун илестейдирерин, социалисттик амдыралдың норма-кыжыктериниң хажыдышкынына улау ынчылгы демиселде чорударының, партияның Программаның, Устави-ның негелдерин амдыралга боттандырып турарының, партияның иштики ажилының, партияның арыг база шынчы мөзү-шынчы дээш демисериниң дугайында бол-гаш өске-даа айтырылган-дыр. Партия эге организациалары хуралдарын эртиреринге белеткели чогуур дегенге чору-дуп, коммунисттерниң санал бээрине таарымчалыг байла-дарын тургузар, хүлээп алыр доктаалдарының төлөвлөдөр-бодомчалыг ажилдап кылдыр, хурал бүрүзү ажилда четпес-терин байладарына дузаалай турар дээш хемчеглерин чо-рудуп келген.

Бистид республикада партия хуралдарына хынамчалыг белеткип, ону организастыг, ажил-ишч эртирип, чутала-лашкан айтырымын бүгү таламга сайгарып көрүп, четпес-терин илестерип, ону эдил амырының дээштик ажилын чо-рудуп турар партия организациалары ээшен эвес. Кызылдың сүт заводунда, Кызылдың № 3 автотранспорт бұдүрүлгө-сүндө, «Тыва септелге тулук» трестин тулук кезектери бо-гаш конструкторлар заводунда, «Тыгелге», «Алдан-Ма-дыр», «Торгалыг» совхозтарда, өвүрүң чоңуң амдырал-ханжырыга бұдүрүлгө эргелдинде болгаш өске-даа черлер-де партия организациалары оларга хамааржыр.

СЭКП-ниң XXVII съездининге коммунисттерниң аялгаларын ролюн бедилерин-биле оларның өтөттөрүн, партияга харак-теристикаларын хуралдарга чуталаажыр база бадылаарын чуталаажыр айткан. Ону партия эге организациалары ботта-ндырып эгелей берген. Коммунисттерниң партияга харак-теристикаларын хуралдарга чуталаажыр болгаш бадылаарын Улут-Хем районунуң үндүртүр болгаш совхоз бұдүрүлгөсүндө партия организациалары илестейлгир. Кызылдың сүт заводунда партия организациалары коммунисттерниң социали-стик хүлээлгелерин канчаар күтүсдөп турарын хуралдарга дыңдап турар. Бо бүгү болза партия кижиптериниң ин-ициативин, харысалгазын бедилеп, улус эки ажилдарын-га илгип берген. Кызылдың № 3 автотранспорт бұдүрү-лгөсүндө партия эге организациалары өсөлүс үеде партия ажи-лын эде тургузарына, коммунисттерниң аялгаларын ролюн, бұдүрүлгөн ажилын бедилеринге, бригада керээзин негелдеринге хамаарышкан айтырылган хуралдарга чуталаажыр, чогуур доктаал-шияттарын хүлээп алган. Ону боттандыра дээш партияга организастыг, илестөөттү, политика-кижиздигелер ажилды илестейлгир келгенде бұ-дүрүлгө мурунку чылдардан көргүзүлгөсүн ээшен экижипкен.

Имал-лаа болза чамалык партия эге организациалары ху-ралдарын эртирип турарының практикасында четпес-терин чок деп болза. Ажил-агы айтырылган чуталаажыр тур-гаш, ажилдап турар кижилер ортунда организастык бол-гаш кижиздиге ажилын, оларның ажилдарына, чурт-таарына, дыштарына таарымчалыг байладарын кан-чаар тургустууларын, алаңдырган ажил-херинге хамаарышкан ханым анализтес чоруктар ам-ада уламчылашкан. Партия хуралдарын партия Уставының негелдин барымзаалайып, коммунисттерниң саны ээшен турал эртирер таарымчалар база бар. Дикка хой партия эге организациаларыга өтө-тсүлүлүлүг болгаш өтөттүг хуралдар эркен, оларның ара-зында хуралдарга хүлээп алган шийтирлерин күтүсдөп, коммунисттерин, удурутчуларын өтөттөрүн ховар болгаш өвөш дыңдап турар партия организациалары барын аңаа илестерген. «Тыва даг-дүг» комбинаттың арылган фабрика-сында партия эге организациалары коммунисттерниң өтөттөрүн ховар дыңдап келгенден оларның инициативын, хары-салгазын күзү. Кызылда № 81 тулук эргелдинде партия ор-ганизациалары тулук-монтаж ажилдарының планын онзаа-ларын күтүсдөп турарын кыш улаа чуталаажыр, ону экижидер шийтирлерин хүлээп ала-даа, оң күтүсдө-лгөсүн чедип албаанында ажил-иш эде тургустуулаан, чет-пес-тер уламчылап турар. Чамалык партия организациаларында коммунисттер партияның Уставының негелдерин сагы-вайып, хуралдарга олурушкан, санал-онал бээрине илестей-лгир киришпес таарымчалар ам-лаа бар. Кызылдың пасса-жир автотранспорт бұдүрүлгөсүндө Ю. В. Хруцкий өтөттүг үеде сес. А. П. Пугачев дарт хуралга олурушпаан. Бо бол-за оларның илестей, харысалга чогуу көргүзүп турар. Пар-тия эге организациалары үстүндө айткан болгаш өске-даа четпес-терин болдурбас дээш дээштик хемчеглерин алыр.

СЭКП-ниң XXVII съездин болгаш партия Топ Комитети партия хуралын белеткээриниң болгаш эртирериниң прак-тиказын экижидеринче, оң дээштик бедилеринге сагыш са-лып, аңаа тургустуу айтырып бүрүзү ажил-ишч принци-палдыг, шыгыш негелдерин, шүгүтүлүккө эзу-биле чутала-ажырыныч кичээниңиң сагалан. Ынчангаш партия хуралдары партия ажилының стилин, аргаларын, хевирлерин сайыра-гайжыдырыныч, партияның арыг болгаш шыныч мөзү-шын-чылар болурунче, күш-ажылдың сагыла-чурумун бижы-лаарыныч, киж факторун илестейдиреринче, ажил-агыныч эвес, эзу барымзаалаар, харысалга чок, дүжүмсет, хоозун алаажыдыныч кылдыр чоруктар улау демиселде күтүсдө-лгөсүн доктаамап кичээниңиң салыр ужурау.

Партия организациаларының ажилын үндүзүш-биле эде тургузар, дайынчы арга-шызын бедилер, күш-ажылчы кол-лективтерге оларын ролюн күтүсдөдөр дээш партия ко-митеттери хой бүтү кичээниңиң салыр хүлээлгелер. Аңаа партия хуралдары улау рольду ойнар. Ындыг болганда коллективтиң удурутчуларын органы, коммунисттерниң кижиз-дериңиң школазы болуп партия хуралдарының ролюн бол-гаш ужу-дузанын бүгү таламга бедилер чутула.

Агроулетпүр комплекзиниң ажил-ишчилери! Чурттуң аш-чем хандырылганын экижидиңер! Тараа шөлдериниң болгаш фермаларның продуктулуун бедидериниң ынаныштыг чепсээ — интенсивитг технологияларны калбаа-биле ажыглаңар!
(СЭКП ТК-ның Кыйгырылганындан)

БАЙЛААВЫС — БАЙЫВЫС ОЛ

Тыва АССР-ниң Агроулетпүр күркөмү дүүн Кызылга, Чадаанага болгаш Кызыл-Мажалыкка аш-чем продуктуларының талазы-биле ярмарканы организаастаан

Тыва АССР-ниң Агроулетпүр күркөмү көдөз ажил-агы продуктуларын болгаш бодуштуң хайраалдарын сагарып бо чылын бир-ле дугаар организаастаан. Бо дыштангы хүнерде Кызылдың рынок дөвөсүндө боттарының бұдүргөсүн продуктуларын Кызыл, Таады, Бин-Хем, Каа-Хем районнарың совхозтары, Республиканың сагы-чурумун ажил-агы эргел-агы министрствозу, айнымар-ишч ажил-агы эргел-агы, айчылар болгаш балымчалар нитиелге, күш фа-бриказы, ол шыкка эт комбинатының, сүт заводунуң, балык заводунуң бұдүрүлгөсү садым алычыларга сөйөп келген.

Дүүн эртеңиниң тос шак чегээнде-ле, кыш-бүрү аш-чем чүдүргөсүн маанилалар рынок дөвөсүндө улаштыр-улаштыр күзүп, совхозтарының, бұдүрүлгө черлериниң төлө-лөкчир боттарының бараан-нарык дүжүрүп, дөтөп салып турганнар. Аш-чем продук-туларын садым алыр дээш кызылчалар болгаш хоорай-ның аалчылары база-ла чы-гып келгенер.

Тыва АССР-ниң Агроулетпүр күркөмүңүң даргазының ораакчызы И. М. Сувандин ярмарканы айткан. Ол рес-публиканың агроулетпүр ком-плексиниң ажил-ишчилери СЭКП-ниң XXVII съездинин (1986 ч.) Пленумунуң ший-тирлерин амдыралга ботта-ндырылганын, ол илгип беш чылдың бирги чылынның пла-нын оңаалдарын күтүсдөп талазы-биле чедикшиңин ажилдап турарын дыңаткан. Бо чылым республика нитиел-гөсү мөддө чаш төлүм кам-галап алыры, тараа куу-ту-рларын, картофельдиң бо-гаш жогай аймактың дүжү-дүсүрүн эртен чылым-дан көвүдеткен. Көдөз ажил-агы продуктуларын бұдүр-гөсүн темпелерин бедиле-ринге, продукцияның шыны-рын экижидеринге болгаш чурт-таары чонку аш-чем продук-туларын хандырып эки-жидеринге Агроулетпүр ком-плексин эргелеп башкары-ныч экономиктиг механизми-де эде тургустуушкун таар-ымчалыг байладарын тургус-кан дээрин чуталаажыр, бай-лаачымыз 4-кү арында.

Дараазында «Күш-ажыл-дың хостуу» сөвхозун ийи фермазын барын көрүтүс. Ол фермаларда байлаа барыч дө-мөй чыгып, а Хайыракан фермазыныгы дөвөсү, сир эске. Устүндө ферма чаш төлөлдөп эдүзүр туттуула таарымчалыг кайлаалары болза, оларда тар, ойбак, эр-ги кайлаалар. Устүндө ферма-да бугу-ле ажилдары механиз-мизастыг болза, оларда ажил-дарын саанчылар, калар-чылар колдуула хол-биле кылып турарлар. Устүндө ферма мал чемерин сөөртүп ап турар болза, олар ам-ада ол чутула ажилды эки-ле эгелээр.

Оймак сүт-бараан фермазы-ның коллектив чылаа чы-че калыг-лаа метализация чок ажилдап келген, бо чы-лаа кайлаалар иштинде чам-дык чаартылгаларын боттары-ның эгелешкенин-биле кылып турар. Ол ажилдарын кыш-талгаашкын эгелей бергенде таалаашкын, агаарыч эвес, а кайып доозун аар тур-ган, ичталы-лаа материалдар чок тургустуулаан бо хүнерде кылып турарлар. Чижээлээр-ге, савар инек кайлааларын кормушчаларын үндүргөсү, чемин иштинге трактор-биле үйкүл каап бээр кылдыр эде кылып ап турарлар. Кайлаа-лык үндүр сөөртүр транспор-терин кылган. Ол чаартыла-лар саанчыларын, калар-чыларын хол-биле кылып тур-гаш берге ажилдарын ээшен чыгарган.

Төрүр инектер кайлаа-зын иштин фермазын эгелеш-кени Х. Алай-оолдун саялы-биле эде турган, чаш бича-ларын баштайгы 7 кону-тун неди-биле тургузар 6 аныч үтүктү кылган. Эриг кайла-зын сөөк боорга, даштын шүтүктүрүлгөсү, малгаштап, чутайлап турар.

Күш-ажылчы кижилерин дугайында сагыш салбайн тургаш, калып эки түнө-лөдөм маанары? Саянчылар-га саялырын столоразында аш-чемге экеп савар

дугайында эркен чыла-ла чуталаажыр. Салбыр эрге-лешкен Э. Таспаныч ону аңаа боттандыра боор деп саанчылар майлап турар. Ферма эртен чылын алган ОПС-12 эртен чаш коромес-тиг, ичталы-лаа оозу апыл-де-ле үрелген. Ону ам-ада ажилдап эгелээр. Кормо-нектиң кол-лаа сорулгазы — аңаа чемин хандыктың, ыл-быраткаш, минералдыг немел-делер холду, хоолуун эки-жидер. Ылангыч кышкы үеде малды дозу рационалдуу чы-че бергерге ажим улау, ынчангаш ону үтүктөшкенин чокка ажилдарын негеттир.

Фермазын савар инектер бо-гаш аңаа мал турар кайла-ларын каларын ойбак, ды-лык, экижери чыгылаттын-наан, соңгалары шийдестин-миз хевээр.

Торгалыг сүт-бараан ферма-зының кайлааларының бай-далы база-ла кылды. Фер-мазын ажилдарын сөөк дык дүтүлдө дээш бо хүнерде чүгө даштын ажилдарын кылып ап турар-лар, а иштин септелге ажил-дарын доостуу ам-ада эде. Ылаа кайлааларын чүгө даштын ажилдарын сөөк дык дүтүлдө дээш бо хүнерде чүгө даштын ажилдарын кылып ап турар-лар, а иштин септелге ажил-дарын доостуу ам-ада эде. Ылаа кайлааларын чүгө даштын ажилдарын сөөк дык дүтүлдө дээш бо хүнерде чүгө даштын ажилдарын кылып ап турар-лар, а иштин септелге ажил-дарын доостуу ам-ада эде.

Б. ИДМ, Улут-Хем районун улуску конторалык комитетин дар-газы: Л. МОНГУШ, С. ЧОДУ «Шынык» коор.

1986
ЧЫЛАЫН
октябрь
26
воскресенье
№ 250 (13250)
1925 чылда
үндүстөдөгөн,
Өртөз 3 көпсөк.

А Я Н Ч О Р У К У Р Г У Л Ч У Л Е П Т У Р А Р

СЭКП ТК-ның Чыгыш се-кретары М. С. Горбачевтиң Көргөзүп Күш-ажыл партия-зының ТК-зының Чыгыш се-кретары, КУДР-нун Президен-тизи Ким Ир Сен-биле ужура-жышының Кремльге октябрь 24-те болуп эркен.

Ажы-дуулашкын ийи пар-тияларның болгаш чурттарын арамында калы ажилдажы-ганын хажыдирерин болгаш хажыдирерин чамдык ай-тырылганын чуталаажыр көр-ген. Амгы дөдөгөй байдалын чамдык чутула айтырылганы-ның талазы-биле санал-онал солчуушкуну болган.

Беседя чүрөктин ханым-на, найраалдык болгаш бот-боттарың бичириңиң байла-мынга эркен.

Ким Ир Сен КУДР-га бвар чалаалың М. С. Горбачевка дамчыдып берген. Чалаашкын өөрүп четтиришкын-биле хү-лээп алдыгың.

Ол-аа хүн М. С. Горбачев-тиң Ким Ир Сен-биле чутала-жышының болган.

Совет-көргөй харылааларын хажыдирерин чамдык ай-тырылганын чуталаажыр көр-ген. Амгы дөдөгөй байдалын чамдык чутула айтырылганы-ның талазы-биле санал-онал солчуушкуну болган. Аларның партия, по-литика, экономика болгаш культура адырларында шал-кын хажып турарына сеткил ханымшыны илестерген, калы ажилдажылганын бүгү адырларына ийи таланың харылааларын улам ыңай хан-чалдырыга аргаларың барын демдегелен. Ийи удуруткучу де-легейде амгы текки байлаан чуталаажыр көрүп тура, дай-ны ажилымызга, илестериле-риниң агрессия чүтүктүшкүн-еринге удуу, бижып тайбын хандырып болгаш делегейниң калы ажилдажылызын хажы-дери дээш демиселге соци-алисттик чурттарын, бүтү де-шилгелит күштериниң иштин калы хандырының онза чуту-лазын демдегеленер.

Ким Ир Сен адродугу чеп-сээ узууларынга боттатт ар-ганы, делегей харылааларын

СССР-ДЕН ЧОРУПКАН

Давидын Премьер-минист-ри Понд Шлотер кадайы-биле СССР-ден октябрь 24-те чорупкан. Совет казак-тын чалааның дугаар ол бистид туртууска албаның аял-чоруп кылдып чорал.

А В Т О Т Р А Н С П О Р Т А Ж Ы Л Д А К Ч Ы Л А Р Ы Н Ы Б А Й Ы Р Л А Ы

Чурттуң автотранспортунуң ажилдажылызын хей-хей ажилдар-биле хондашкан ажилдап турарлар. Оларның бир дөв-дөсү ажилдап СЭКП-ниң XXVII съездинин салгыны сорулгаларын күтүсдөп, бүгү улус ажил-агының хажыдышкын дык хамааржыр. Ону шийтир-лээр төлөлдө автомобилдер бодуун ажилыга хей-хей чүдүлгөсүн эде тургузар алаар. Ол дугайы Автомо-биль транспортуң ажил-дажылызын хүтүлге ту-

раскааткан байырлыг хура-лдың кижиздиге чутала-лаажыр. Ол хурал Москвага октябрь 24-те болган.

Илеткели РСФСР-ниң автоомобиль транспортуң министри Ю. С. Сухин кыл-ган.

Чылым болгаш инициатива-биле беш чылым онзаала-рын күтүсдөп, бүтү кү-жүт, билин болгаш дур-жулажың салыры хуралдың кижиздиге бұзүрөткен-ер.

С О В Е Т К Ы З Ы Л К Р Е С Т И Н Д У З А З Ы

Аэрофлоттун самолёду-биле Магадуга чүк чорупта-кан. Ону чер шийтешкени-ниң түнүсүндө, көсөөрлөп Сальвадордун чурттагы чо-вунга чедирер. Кызыл Крест болгаш Кызыл Чартык ай нитиелдериниң алажының

төлөлдөкчизин дамчыштыр уурлар аш-чемин, майгын-наан, чорголарын, сап-тар сумкаларын Сальвадо-рун Кызыл Крест национал нитиелдеринге дамчыдып бээр.

Рейд бригадалының кижиз-дери боттарының хынаан үстүндө сүт-бараан ферма-лар кыштагалаашкынче долу белеткек чок кирген деп түн-дөгө келген. Мал ажилыг-ларга кыш — эң шыңгыш кыштагы. Ындыг болганда районнуң агроулетпүр катты-жышкынының ажилдажы-лы, ук совхозтарының удурут-чулар, тускай, эртемчилер кыштагалаашкынч постучалыг эртерлерин бүтү хемчегле-рин алыр чутула.

Б. ИДМ, Улут-Хем районун улуску конторалык комитетин дар-газы: Л. МОНГУШ, С. ЧОДУ «Шынык» коор.

арны

Он ийиги беш чылын
таалым (60 тазарыгыла
ноль айын) шалз акшазы
булаш ашар киригенде ка-
вузун. Атрабашкы бет-
теги ашар-кертти саламшкы-
нарын катаркызыла фаб-
рика ажил төлөвирине 54207
рубль алган деп айттыгын
болза, фабриканын шынла-
гызыла 50577 дээр, Саң-хео
чурумунда оон-лаа эсе ха-
жыжышкынар, карышмак-
тар кынала үезинде илэрэн.
Шынжылаа мездэстери
пий эвес айттыгынанын
түндөинде фабрика ажил
төлөвирине 9296 рубльди
арткыла алган.

Фабриканың ийи автобузу-
нуң чолазызынын ажилче
уинушкунуңун демделет та-
белинде хүнүн-не 11 шак
бияттыгын турган. Оон ан-
гыла олара туу-сузуна ай
санына дүкеи дежурны.
лашкычине хүнү тур деп
чыгалаан-биле 8 шак түргү-
чүлөдиг 10 аягы хүнүн не-

Ворообезаның орунуга
329 рубулын
гэздиг алган.

Фабрикада кластакчы
ручку бооп Н. Л. Черня
ажылдан турган. Оон ажа-
ууну турарынын дутайы
калды-лаа таябамде дем-
делет чок. Чуруузуңун
дег ажилче үнөйс туу-
лаанын ажаллаа таябам-
даа болза, оон буз-лаа
да-лаа айтп дөмдөгөлө.
Бо чылдың бирги чарты-
оң ажил төлөвир кылган
ажилдарын өрткө ху-
зияны ший эвес тургузуу-
ганынан бир айла ортуу-
биле 358 рубль болган.
чурааны таймыр-гра-
ти плакаттары үшкү ка-
гориянын орунуга бирги
тегорияны кылдыр ху-
алганынан од 814 рубль
артты алган.

Фабрикада күш-ажы-
лыга-чурумун бийжи-
болган аргаламшкы не-
акологизм-биле демделет

Жылкылаа-лаа эргэ бэтибеле
жылкылаашаан, күрүнүгүн
түпкү-төрөлгөнүнө кам чок
жоруктарыны чыккестер ама-
лаа бар. Ону даразына
түтүлөн көрүл болур. Чоктаа
лаа Кызыл хоорайнын улаусу
контроль комитетинде жоо-
райчык мебел абырбазына
сан-сөө болжаз ажил тале-
деринин чурумунарн тажы-
мнын турарын дугайылаа
жылкылаа келген. Оу талла-
жылаадаа комитет СССР-
тин Курбагызынын Тыва
судебника комитеторонун
оредели-беле кады чоруктаа,
Оон түтүлөн кадым болга-
лаа.

Фабриктан Кургакжымы киргени бо чылын ийги кыргалыла саваттыган болган ажилчылара төмөт, ажил амырларын таштайлыла шымылгагыш эвес болган. Ош уламылагыш бугурауегин план күтсөлөтүн дугайлыла өтсөт база шын эвес болган болбайла качакар. Ведомосту Бугуар саваттыган төлөвар 86584 рубль турда, шымылгага 91878 рубль, азы келур квар-

«Күш-ажалчы эвес орулга-
был демисал куттедилер
талазы-биле хемгелер дуга-
нында» СЭКП ТК-ниң бол-
гаш ССР-ниң Министрлер
Чогулунин доктааларына,
СССР-ниң Дэдиз Союдалыг
Президиумунун Чарлыын бо-
чымал июль 1-ден амылда-
рылга боттандырып ител-
гизинден өзүс Баб-Тайга рай-
куткусомунун иштики хектер-
тер килдининиң ажалдыктары
чарык чамык ажалдыктары
ниң чорутуат. Ону ажыг рей-
длерини, хыналдаларын чор-
уткан түнелинде автома-
шиналар-биле түтүк сөөртү-
лүп, пассажирлар ааргышты-
рынын, кыпар-чаар мате-
риалдар чаргалдынын тала-
зы-биле болгаш эске-жаз күш-
ажалчы эвес орулга алыр
соруугалыг хажымдышкын-
нары иреттерге.

Рейдлер үезинде язы-бу-
ру хажымдышкынары кыл-
ган 121 чолалыгын дөп түс-
рубүлге штрафтаан. Чээрби-
алды кижини корум-чурумун
үрзүн дөп протоколду түр-
гүскаан.

Хыналдалар болгаш рейд-
лер үезинде дараазында фак-
тылар иксеттерин. «Түзүк»
совхозтун Найрал сабыры-
нын эргелекчииз Д. Чалдым

ГАЗ-53 автомашинаны ага-
гаш, Кызыл-Дад девискэ
ге болдуну хуу херээн кы-
чоруп тургаш, ол машина
андарган. Протоколду түр-
гүскаш, Д. Чалдымны а-
накстративтик комиссия
шияткели. «Кара-Халь»
хостун улуз зоотехникни
тек Дайычын совхозтун
рызын болдунга шигиздэг-
ган. Оң куртуге чед-
когаралы 516 рубль
«Баб-Тайга» совхозтун ми-
ны Огур-ол Мадиров
турпуган дотелериниң
торптерге, ону өтбеге
бей, болдунга шигиздип
сорулга-биле Кызыл

Харыылар
«ОКТАТТЫНГАН
ЧЕМИШЧИДИЛГЕ»

Шак миндэг үе-биле шуугиундаг фото-чурук сек-
тебры 26-да үнгөн «Шыно» со-
лунга «Улусчу контроль ар-
хына» парадтыганын.

Анаа харынын Тес-Хем ра-
йонунгу улусчу контроль ко-
митетинин даргазы Д. Ш.
Хертекс редажинге чоруктан.
Биза айтканы болза:

Чуулга чуруука чыгарыл-
буруулдагы шуугиундагыны
шын. Районунгу улусчу ко-
нтроль комитетинин штаттан
дашкыар инспектор Т. Кунга
ол ажил-айгынын зөөс, ха-
рымсалаа чок чорукту до-
лоран эскергеш, черге охтан-
каны минералдыг чеминчил-
малашка чыгарып адыртып
гаш, ол дугайына комитетке
дыптыккан. Кайы коллектив-
ти моллачыны ошу охтанын,
чекте тоина дээрин доран.

на истет, тодараткан. Сама-
галайын «оспител» теге-
тиг буудуурдэинин чоллачы-
ны Д. Кидисеп бо чылдын
июнь 30-ле ЗИЛ-133 № 08-03
автомашинаны-биле Муну-
синскиден 9.2 тонна мине-
ралдыг чеминчилмалашка сөөр-
түк чол кораш. Самагалай
честейн малашка дуктеш.
Чуулга чинчилер-биле че-
минчилмалашка чуктурт каа-
ка. Малаштан үнүп алгаш,
чеминчилмалыг чуктургеш,
«Чолура» совхозка хүлээдин
берген. Бичналда-да ол черге
24 шоодай 600 килограмм че-
минчилмалыг тектүп, үрелип
калган. Анаа чоллачы Д. Ка-
дисеп буруулг болганын-
ле оон ортэ 91 рубль 20 ко-
пекетин төлөткисерин шит-
кырлээн.

Бурунгу Римниц бир
рагын куруне ачылды.
Шерин баштычмын,
гаалды болгон черге,
оратор Гай Юлий Цезарь
дээр чэлэр херекти хар-
да буудуру шылаар ту-
нын тогуутүлэр бижип ту-
н Чинээлэрге, ол чемин-
гаш, бир кижжи-биле а-
херекти чугааны чоруу-
да үлө калгыр-бир до-
лош белетин, бикит
оон калында бир-ле
чүүлү ичмочу су ор-
каны турган чүе-дир,
чангаш хары угда элэин
агы-ангы чүүлүсерни
тур кижини Цезарь-биле
мелээрэнин, да чылды
малаш. Кым-бир кы-
р.

«САНДАРГАЙ ШАН»

Шак мындагь эгелгь түтүм-чүдөлөгь чүлү солугаа октябрь 1-ге чыкты.

Биринчи дараагыштыр харымын Барым-Хемчиктай РАУК чөвүдесинин «арзамь М. Б. Кара-Саа берин, харалында чүдүүлери айттыктан:

«Хемчик» союктуму төп шаңдыа байлаа дугуйлында түгүчүдөлөгь материаллаа айттыгынча фактылар байлыктаттын. Материалдам союх адрекцияныгь техника-

тик чөвүдесинин хуралында РАУК-тун специалистеинин кырлаген-биле сайгарып чыккан. Шаңда дүжүртүгөн чөвүдө дүжүртүгь таралын аргылаа, каагаларга талаа-зы-биле харый хемчикелерин из чоруурсын союктуму кол адрекциямуну чүдүлөгьин куттасан турар 3. Ш. Ооржак биле төп шаңдын эргелекчин Ө. С. Хертек оларга даккан.

Ам бир мындагь чүдүлөгькн, боллага-даа чүдүлөгькн кыргын, чүдүлөгькн кыргын биле хол-эжик булаан, өскөз-биле ааштаан, а бир буушалаа дүшкөн бүтүктүң наалаа баткан довурак, ташты аштаан «ураа» 8.

Өскө бууш балаа ажил дээрде жоржок ийлаан, ле дүшкөй. Чүртүтүмбө? Чок болбайа каа мындагь чүлө кайчын

Күш-ажылчы эвес орулганың оруун дуглаар

«Күш-ажалчы эвес орулга-
был демисал куттедилер
талазы-биле хемгелер дуга-
нында» СЭКП ТК-ниң бол-
гаш ССР-ниң Министрлер
Чогулунин доктааларына,
СССР-ниң Дэдиз Союдалыг
Президиумунун Чарлыын бо-
чымал июль 1-ден амылда-
рылга боттандырып ител-
гизинден өзүс Баб-Тайга рай-
куткусомунун иштики хектер-
тер килдининиң ажалдыктары
чарык чамык ажалдыктары
ниң чорутуат. Ону ажыг рей-
длерини, хыналдаларын чор-
уткан түнелинде автома-
шиналар-биле түтүк сөөртү-
лүп, пассажирлар ааргышты-
рынын, кыпар-чаар мате-
риалдар чаргалдынын тала-
зы-биле болгаш эске-жаз күш-
ажалчы эвес орулга алыр
соруугалыг хажымдышкын-
нары иреттерге.

Рейдлер үезинде язы-бу-
ру хажымдышкынары кыл-
ган 121 чолалыгын дөп түс-
рубүлге штрафтаан. Чээрби-
алды кижини корум-чуруну
үрээни дөп протоколду түр-
гүсүнал.

Хыналдалар болгаш рейд-
лер үезинде дараазында фак-
тылар иреттеринге. «Түзүк»
совхозтун Найрал салбыры-
нын эргелекчииз Д. Чалдым

ГАЗ-53 автомашинаны ага-
гаш, Кызыл-Дад девискэ
ге болдуну хуу херээн кы-
чоруп тургаш, ол машина
андарган. Протоколду түр-
гүсүш, Д. Чалдымны а-
настратигиш комиссия
шилжиткен. «Жара-Халь»
хостун улуз зоотехникни
тек Дайычын совхозтун
рызын болдунга шилгиздэ-
ган. Оңу куртуге чедэ-
когаралы 516 рубль
«Баб-Тайга» совхозтун ми-
ны Онуру-ол Мадывор
турган дотелериниң
торуттерге, ону өтгөс
бейи, болдунга шингизди-
п орулга-биле Кызыл

Харыылар
«ОКТАТТЫНГАН
ЧЕМИШЧИДИЛГЕ»

Шак миндэг үе-биле шуугиундаг фото-чурук сек-
тебры 26-да үнгөн «Шыно» со-
лунга «Улусчу контроль ар-
хына» парадтыганын.

Анаа харынын Тес-Хем ра-
йонунгу улусчу контроль ко-
митетинин даргазы Д. Ш.
Хертекс редажинге чоруктан.
Биза айтканы болза:

Чуулга чуруука чыгарыл-
буруулдагы шуугиундагыны
шын. Районунгу улусчу ко-
нтроль комитетинин штаттан
дашкыар инспектор Т. Кунга
ол ажил-айгынын зөөс, ха-
рымсалаа чок чорукту до-
лоран эскергеш, черге охтан-
каны минералдыг чеминчил-
малашка чыгарып адыртып
гаш, ол дугайына комитетке
дыптыккан. Кайы коллектив-
ти моллачыны ошу охтанын,
чекте тоина дээрин доран.

на истет, тодараткан. Сама-
галайын «оспител» теге-
тиг буудуурдэинин чоллачы-
ны Д. Кидисеп бо чылдын
июнь 30-ле ЗИЛ-133 № 08-03
автомашинаны-биле Муну-
синскиден 9.2 тонна мине-
ралдыг чеминчилмалашка сөөр-
түк чол кораш. Самагалай
честейн малашка дуктеш.
Чуулга чинчилер-биле че-
минчилмалашка чуктурт каа-
ка. Малаштан үнүп алгаш,
чеминчилмалыг чуктургеш,
«Чолура» совхозка хүлээдин
берген. Бичналда-да ол черге
24 шоодай 600 килограмм че-
минчилмалыг тектүп, үрелип
калган. Анаа чоллачы Д. Ка-
дисеп буруулг болганын-
ле оон ортэ 91 рубль 20 ко-
пекетин төлөткисерин шит-
кырлээн.

Бурунгу Римниц бир
рагын куруне ачылды.
Шерин баштычмын,
гаалды болгон черге,
оратор Гай Юлий Цезарь
дээр чэлэр херекти хар-
да буудуру шылаар ту-
нын тогуутүлэр бижип ту-
н Чинээлэрге, ол чемин-
гаш, бир кижжи-биле а-
херекти чугааны чоруу-
да үлө калгыр-бир до-
лош белетин, бикит
оон калында бир-ле
чүүлү ичмочу су ор-
каны турган чүе-дир,
чангаш хары угда элэин
агы-ангы чүүлүсерни
тур кижини Цезарь-биле
мелээрэнин, да чылды
малаш. Кым-бир кы-
р.

«САНДАРГАЙ ШАН»

Шак мындагь эгелгь түтүм-чүдөлөгь чүлү солугаа октябрь 1-ге чыкты.

Биринчи дараагыштыр харымын Барым-Хемчиктай РАУК чөвүдесинин «арзамь М. Б. Кара-Саа берин, харалында чүдүүлери айттыктан:

«Хемчик» союктуму төп шаңдыа байлаа дугуйлында түгүчүдөлөгь материаллаа айттыгынча фактылар байлыктаттын. Материалдам союх адрекцияныгь техника-

тик чөвүдесинин хуралында РАУК-тун специалистеинин кырлаген-биле сайгарып чыккан. Шаңда дүжүртүгөн чөвүдө дүжүртүгь таралын аргылаа, каагаларга талаа-зы-биле харый хемчикелерин из чоруурсын союктуму кол адрекциямуну чүдүлөгьин күтүссин турар 3. Ш. Ооржак биле төп шаңдын эргелекчиси Ө. С. Хертек оларга дааган.

Ам бир мындагь чүдүлөгькн, болганда-даа чүдүлөгькн кыргыч берин, чөвүдө кичи бир хол-эжик булаан, өскөз-биз наа аштаан, а бир буз шалаа дүшкөн бүзүктү наалаа баткан довурак, ташты аштаан үрөз б.

Өскө бузун база ажил дээрге жоржок ийлаан, ле дүшкөй. Чүрүттүбө? Чок болбайа каа мындагь чүвө кайчыи

KAA-XEM CYYP

Мал кыштаглаашкынынга белеткел ажилдарын Кызыл районунун совхозтары канчаар чорутканын районун улауску контроль комитети хымаан. Нийтизи- белеткел ажилдары сүт-бараан фермаларында өй-шаанда чоруттуганын, а шээр мал кыштагларында доостуну чыгаанын хыналдадан бидинген.

Бичлалээ-дээ 60 чугула РАУК-тун килдис эргелекчизи
жылда ам-дээ четнестер бар. А. К. Белоусовтун азаашкыи-
доң уламындан чамалы сов- нарын Комитет хүлээн алгаш,
озтарнын кол зоотехниктери- контролыга алгаш.

РАУК-гүнд килдис эргелекчизи
А. К. Белоусовтуң аазагашкы-
нарын Комитет хүлээп алгаш,
контрольга алган.

ТЭЭЛИ

[illegible]

«Мурнакчы» совхозта шэр-
маалың боз чылыг талун түзү-
шү оларын өңчүтүп, кутулдыгы-
н олардын аяым-болм түсүк
колданырга, аңгылазарын
акжанын коюлган турган. 24 хой-
колданычын чүтүлө 17-инде эм-
дыг ажил тургуттуганын хм-
наалардан билдирген. А өчүт-
бугаар алай-хураган үзүлдө
си доозулган боол турган. Ем-
рек кырында эм-лаа кырында
шэр мал хура-наган, өңчүтү-
шү аяым-болм колдушук төзө-
р, а чамдызынлаа хой, өңкү бө-
зин толук турар. Күжү кою-
ка болгаш аарыг малды аңгы-
үзөр, оларын эмизер, немелд-
азыралга кийреринин төмөч-
лөрү элдинмаа.

Зооветеринарыг болган учу-
сажымдыга ажилдарын кою-
кошкаа тургустунган. Эм-лаа

тестинд жана жемиздери-
ге чейинки турар. Ош калды
ажалдарлар дээрсе — кууда
чагылар-биле хеп даараары,
байжыт иштини нарын техника-
казын септээр, дериг-херек-
селер ачмаалары.

Мындагы байдал бугуруле-
ниң деригезин ажилдезиниң,
ажалчыларнын ажилдарын-
га тарыхчалыг байдалдарын
тургузарынын айтыргыларын,
ке сула кичкезгэй салганыдан
болган. Дааварын, техника,
идик септээр хектерде эржеж
чугула дериг-херексел чедиш-
пес, бар херекселер эргиж-
рээ. Чижээлээрге, дааварын
хекте дааварын
барып, кичкезгэй эргижрээ,
пешуука шынаны ажилде-
лесте шалтыктар апарган, пех
болу аккыш, вентиляция чок,

речиле
ше шил
да чо
п, ма
а, ала
та бл
уацна
ады б
тун
тура

Төрээн чуртувуста

ЧЕЛЫБИНСК. Сөөлгү уюлу Магнитогорсктин металлургия заводунда бузуруучулук техникти ээле берүүшкөнүн талазы-биле аячыллар иденекчилик.

Ында эргижирген дери-хекселдерин алдан хевирча чарты солаан, ээриндер кылырнын артычы чок техно-логиясын аяжылаан эгелен болгаш демилген аргылыг дериэлер кылар белки бузу-рукчулук станоктарын аяжы-лаан эгелен. Нийизини-биле аяжылан бузуручуктуу бе-зиринер, продукциянын шы-нарын экижиринер болгаш ооң бот-уезин чингелдерин дыка илалат болган 26 хем-чине заводга боттандырган.

Заводта оо өөрүчүгү өскө-ригелер коллективтин уюсу-ку контролларынын аяжы-лоруулау-дык сыйры кол-баалыг. Бир чок бол-гаш заводка эртем-тех-никтин дөмшөлгөнү чөйшү-киниерини шынгээттинин ту-рарынын талазы-биле хинаал-дын чоруткан, изерттерген чө-пестерин дарый чылдырып

чөйшү ашылданы ол.

АРКАЛЫК. Эзэни эе бу-рунгар Тургай областын уюсу-ку контроль комитети обла-стын аяжы-агылырларын элек-три энергиясын аяжылап ту-рарынын талазы-биле хинаал-дын чоруткан. Ычыан эзэни эе чөпестер илереттинген

Катан чоруткан хинаалда бө-лөк аяжыла чоруту чорутууну ту-густуну турарын чоруткан.

Дериэлери районун дык хем аяжы-агылырларнда комму-нал-хандарыла херегелде-ринге электрэнергиянын ча-рыгалды дыка кызыртал-ооң чаргылаалынын уделу ту-румчуттуган. Кыйма район-нуң аяжы-агылырларды элек-тротушугу минерал болгаш по-станцииларын аяжылаанын аяжыкты чоруту дыка белээ.

Октябрь районунда чөйшү-ки чөйшүлери биле чөйшү-ки чөйшүлери булу-ругуна эе угу херегал чөк ую-ларды аяжылаптайн баар шы-нарын чорумчуткан. Чамлы-чөйшүлде электрэнергияны камнавыр-биле чыгыч бол-галлаптары люминесцентли-лампа-лар-биле солаан.

ФОТО-ЧУРУК БУРУУЛАДЫП ТУР

ФОТО-ЧУРУК БУРУУДАДЫП ТУР

Бо ширин Тес-Хем районунун дөң ажал-агыйлнын ийизи — Чүгүргөш Омушуку аттыг болса «Кызыгара» совхозто пикиниң малынга аман белеткелсиниң пайдасын ооналардын күтүүсинн шыдаван. Болзап көөргө, индида-ла четтес ситгенс ажал-агыйлар дажок хуматалыг, кааныг болур хире. А «Кызыгара» совхозта херек кырында байлап мынгз эвес. Алаз э-э харымысалга чогулдан мал-малыга саза бистирип, кажалдаанан саравтарын малга чондиртпн кээргө, им барып кичугур улуг мөөгүлөр ышмак апаргыламын (чүрүкта) дыка-ла коску. Ол саравтарын совхозтун директору А. Ч. Баткал чангыс эвес улаа керген. Дарга оон каага бичүтү болдан эртин тываа-дык?

Бүгд элч республикада тур-
сөөртүгөзү болган ласса-
жирлер аргыштырлагызын
колдуулаа авториспорт
хандырып турар. Ычанган
чыгдын бичиы эвес хем-
чээлдиг оруктар тууунун,
чаартынып турар. Оон бир

эвес, бодууга каядыг-ла-би
түрүчү күй-а-жылчүк эвес а-
га-биэе шигээлпип алыр-
ораалдык чорурү ий-ча-
гас кижжикер аягылап турар-
тур. Ол шыкан малдын өт-
чөт-үчүдүн шынгыны чорутпа-
зында, санаашыкнырыны
гуур үзүндө кылбызында
малдарын чыдап, хорап ту-
рарын чыдаганынанын
бирээз ол. Үстүндө айткы-
честелерин бодуураб, күш-
а-жылчүк эвес чорутгалары
алыры бозоп чорутуулары
оручу дугулар херек. Ычма-
гаш бо ажылды улам күш-
тедилер сорулганы салга-
ажылап турар бис.

К. ХЕРТЕК,
Бай-Тайга райкүүскоммуна-
иштики херектер килдизин
ниң начальнигиниң полити-
ка талазы-биле оралакчы-
зы.

чалза-даа мооң-биле хызы
гаарланып каалы.

айланган, оларын-даа номчот-
бай, ал салып ора, тас-
душкан мажалайын, моруз-
ду, дедир-даваын болгаш өз-
е-даа дигит амытанарын
сактып кээп болур. Чурттап
пайдаланып кол ийгенер
П. С. Шапо, трестин М.
тастогулугун чачалыгын Н. М.
Ремизба, чакыстооту улау и-
жесин Н. П. Золотойго
оларнын ажал-чуртуулугун
устуна айтыптан алыска
чыккестерин ажалы-биле
дамей.

Бычангам кылдынам
ажылдар дугайына меге и-
меле бижилгелерин болу-
ган, ажалды хынал көрбө-
н, нияттын-биле ажилдун

харьсаысалга чогуу дзэш П. Шпагно, Н. У. Ремиева болгаш Н. Д. Золотаревский комитеттен шыгымн донгуу, далаарын-аа харьсаан аа. Оон кырынга сөөлүгү ий ашылгакчынын бир-бир ашылган чамаларын тиртте деп шикитир база үкүдүгү ген.

Шаг-шаама туртпал чыраан Цесарь-аа, боттарынын арга-эзинимде анаа-ла келок чогуру динг амытаныа-ны-аа каттарчак, оларын хеле да дүүнүркенгелес чааа. Бичаа-аа чынж келжик сүрүктүдери моюн шыгыг түннел үкүдери арга бе?

Ж. САЛБАК

Бо ширин Тес-Хем районунун дөң ажал-агыйлнын ийизи — Чүгүргөш Омушуку аттыг болса «Кызыгара» совхозто пикиниң малынга аман белеткелсиниң пайдасын ооналардын күтүүсинн шыдаван. Болзап көөргө, индида-ла четтес ситгенс ажал-агыйлар дажок хуматалыг, кааныг болур хире. А «Кызыгара» совхозта херек кырында байлап мынгз эвес. Алаз э-э харымысалга чогулдан мал-малыга саза бистирип, кажалдаанан саравтарын малга чондиртпн кээргө, им барып кичугур улуг мөөгүлөр ышмак апаргыламын (чүрүкта) дыка-ла коску. Ол саравтарын совхозтун директору А. Ч. Баткал чангыс эвес улаа керген. Дарга оон каага бичүтү болдан эртин тываа-дык?

Бүгд элч республикада тур-
сөөртүгөзү болган ласса-
жирлер аргыштырлагызын
колдуулаа авториспорт
хандырып турар. Ычанган
чыгдын бичиы эвес хем-
чээлдиг оруктар тууунун,
чаартынып турар. Оон бир

И Н _____ 2-й арын. 1986 ч. октябрь 2

